Postgraduaat Verpleegkundige in de huisartsenpraktijk

VIHP

ARTESIS PLANTIJN HOGESCHOOL ANTWERPEN

KdG Karel de Grote Hogeschool

THOMAS MORE

domus medica

Verpleegkunde & Vroedkunde
Universiteit Antwerpen

Centrum Huisartsgeneeskunde
Vakgroep Eliza
Universiteit Antwerpen

Universiteit Antwerpen

Doelstelling opleiding VIHP

- *VIHP wil vanuit de huisartsenpraktijken proactief inspelen op veranderende zorgvragen en toekomstgericht en strategisch inspelen op het beleid van de overheid.*

- *Bij deze interdisciplinaire samenwerking is de huisarts de spilfiguur en de eerstelijnspraktijk speelt de rol van **change agent**.*

Doelstelling opleiding VIHP

- Het inzetten en *ontwikkelen* van specifieke verpleegkundige klinische en organisatorische competenties en vaardigheden.

- Verpleegkundige ondersteuning
  - voor preventie, behandeling, verzorging en begeleiding van patiënten
  - met brede gezondheidsvragen en/ of multimorbiditeit van zowel biologische, psychologische, sociale als existentiële aard.

- Actief en autonoom in de huisartsenpraktijk
  - via verpleegkundige klinische taken en organisatorische taken in opdracht en samenwerking met huisartsen.

Tot stand komen van de opleiding

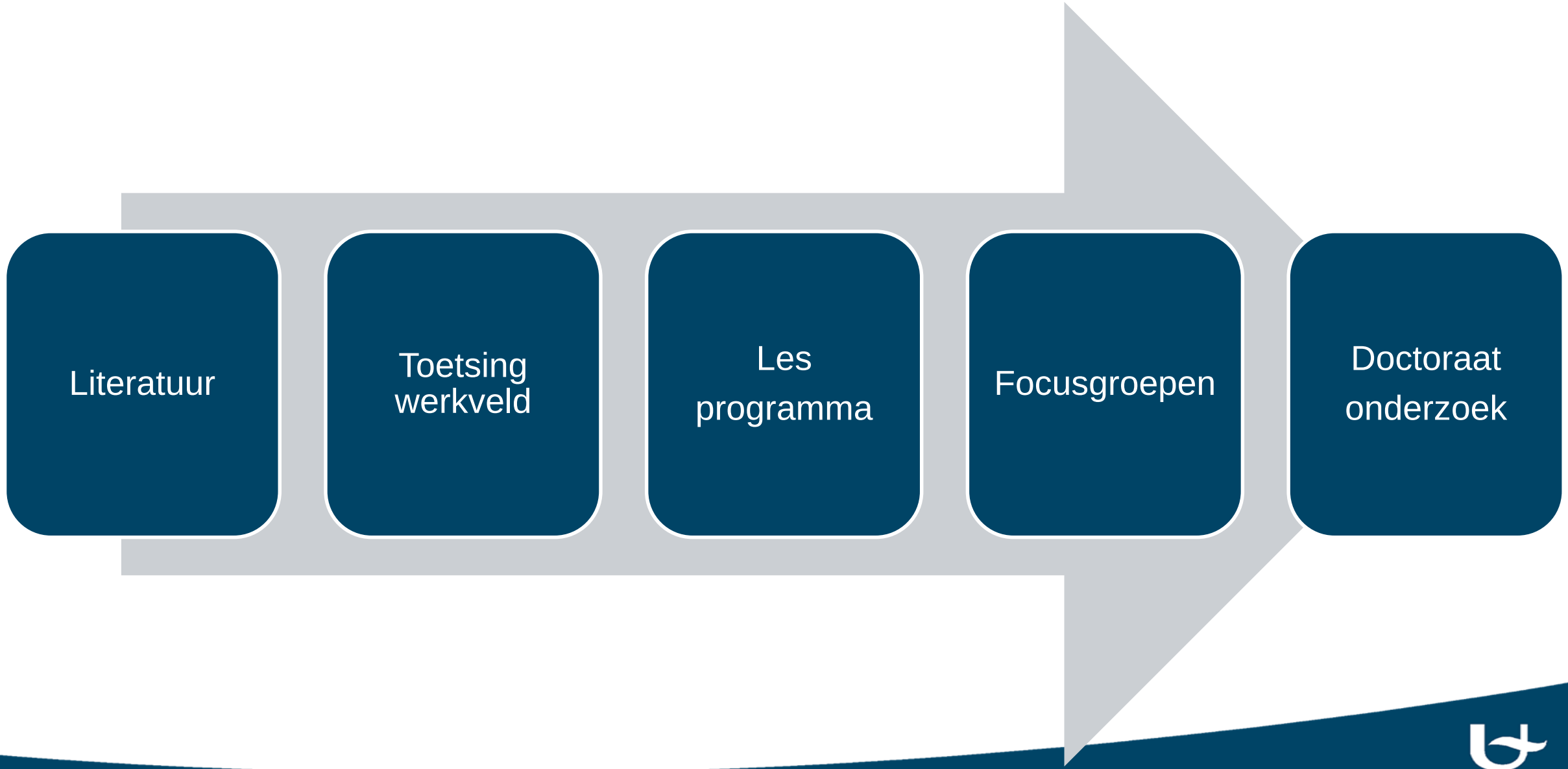

Literatuur

Studie omtrent verpleegkundigen die nauw samenwerken met huisartsen met voldoende autonomie (cf. eigen spreekuur) en eigen beslissingsbevoegdheid

- Opvolging patiënten met type 2 diabetes, astma/COPD en vasculaire aandoeningen binnen duidelijk protocollen gebaseerd op richtlijnen en standaarden

Heiligers P, Noordman J, Korevaar J, et al 2012 Praktijkondersteuners in de huisartsenpraktijk (POHs). Klaar voor de toekomst? Nivel, Utrecht NL.
Romero-Collado A, Homs-Romero E, Zabaleta-Del-Olmo E, et al 2013 Nurse prescribing in primary care in Spain- legal framework, historical characteristics and relationship to perceived professional identity. Journal of Nursing Management Sep 23. doi: 10.1111/jonm.12139.

Literatuur

Behoefte aan preventie en gezondheidseducatie waarbij verpleegkundigen communicatietechnieken beheersen (cf. motivationele gesprektechnieken)
Patiënten met acute lichte aandoeningen snel en effectief behandelen door verpleegkundigen in huisartsenpraktijken

Noordman et al 2014 Effects of video-feedback on the communication, clinical competence and motivational interviewing skills of practice nurses-a pre-test posttest control group study. Journal of Advanced Nursing Mar 3. doi: 10.1111/jan.12376.
Fabrellas N, Sanchez C, Juvé E, et al 2013 A program of nurse algorithm-guided care for adult patients with acute minor illnesses in primary care. BMJ Family Practice 14:61

Literatuur

Het effect van het introduceren van verpleegkundigen in huisartsenpraktijken verlicht in *mindere mate* het werk van huisartsen.

Er is eerder sprake van een *uitbreiding* en *differentiëren* van taken voor complexe zorgvragen in volle evolutie

- veranderende samenwerkingsverbanden (cf`. Eerstelijnszorg, gespecialiseerde zorg en ziekenhuizen)
- een stijgende betrokkenheid /medezeggenschap van patiënten.

Heiligers P, Noordman J, Korevaar J, et al 2012 Praktijkondersteuners in de huisartsenpraktijk (POHs). Klaar voor de toekomst? Nivel, Utrecht NL.

Toetsing Werkveld

Voorbereidende fase

- vier focusgroepen met huisartsen en verpleegkundigen actief in de eerstelijnszorg

- conclusie: literatuur en evoluties/ontwikkelingen bevestigd

    - De introductie van een verpleegkundige in de huisartsenpraktijk met een specifieke opleiding werd als zeer relevant beschouwd.
    - De focusgroep adviseerde bij het samenstellen van het opleidingsprogramma.

Opleidingsmodules en onderwijs

- Aanbod van een *dynamisch takenpakket* dat afgestemd wordt op bestaande evoluties, taakverschuivingen en beleidskeuzes binnen de gezondheidszorg met weerslag op de huisartsenpraktijk.

- Focusgroep mentoren (juni ’17 en juni ‘18) *evaluatie* eerste en tweede cohorte en peilen behoefte tot navorming.

- *Navorming* voor verpleegkundigen en huisartsen
  - 13 sept ‘18 “Aanpak van overgewicht in de huisartsenpraktijk”
  - 15 dec ’18 “Aanpak van slapeloosheid in de huisartsenpraktijk”

- *Doctoraatsonderzoek* naar praktijkondersteuning door verpleegkundigen in de huisartsenpraktijk

Toelatingsvoorwaarden - praktisch

- Bachelorsdiploma verpleegkunde
  - competenties VIHP gebaseerd op deze van bachelor verpleegkunde met *roluitbreiding.*

- Academiejaar 2018-2019 start derde cohorte
  - 31 Studiepunten
  - Spreiding over 2 academiejaren is mogelijk

- Theoretische modules lopen samen met tewerkstelling in een huisartsenpraktijk als klinische stage en eventueel (toekomstige) werkplek

- Aantal studenten per academiejaar: +/- 20

Canmeds - Leerdoelen

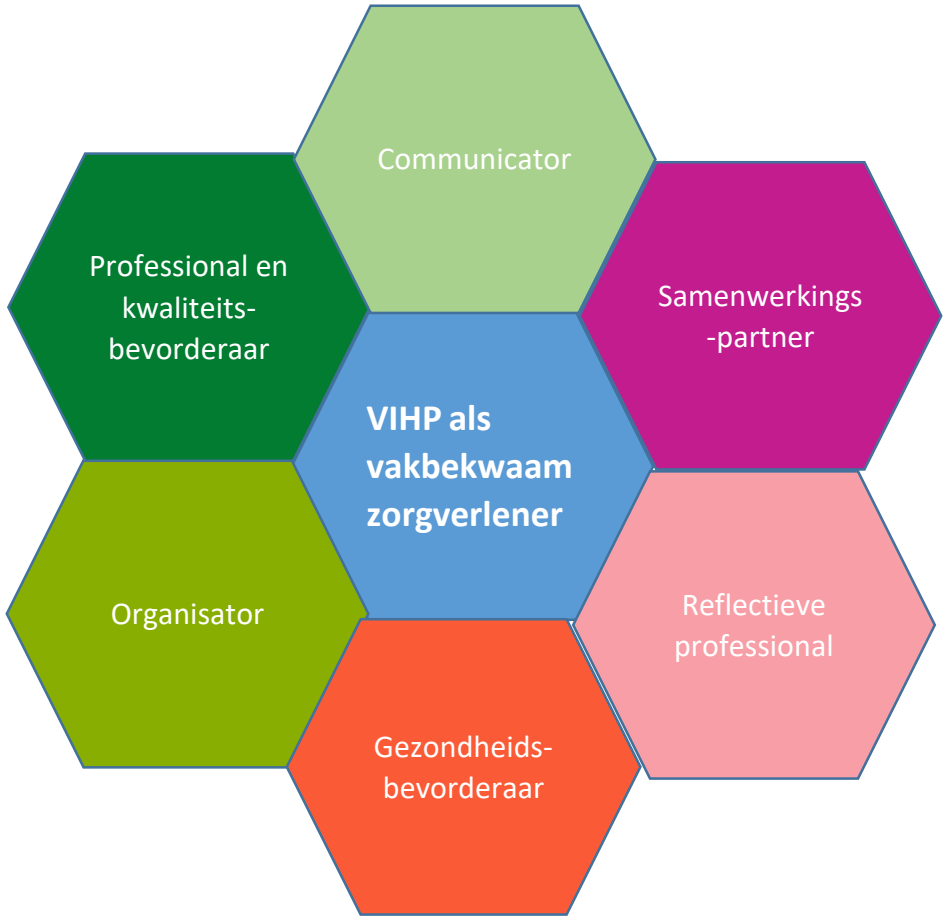

Canmeds - Leerdoelen

VIHP als vakbekwaam zorgverlener

- verpleegkundige en medisch inhoudelijke en praktische knowhow van zorgtrajecten en chronische aandoeningen (cf. ontwikkelen van protocollen in samenwerking met de huisarts)
- kan de meest voorkomende technische handelingen, stellen zoals bloedname, wondzorg, cerumen verwijderen (cf. technische verpleegkundige verstrekkingen)
- bouwt aan een speciale expertise rond ouderenzorg;

Canmeds - Leerdoelen

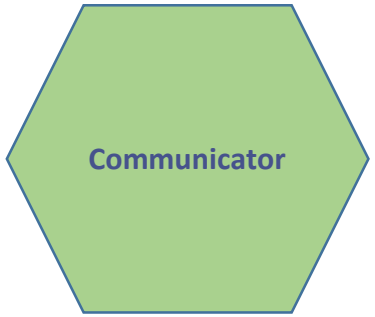

- kan optimale communiceren met de huisarts en de patiënten van de praktijk
- ziet de praktijk als een entiteit en kan kwetsbare groepen en kansarmoede in de praktijk opsporen en ermee communiceren
- kent de lokale en regionale overlegstructuren en kan hiermee overleg voeren (Welzijnsoverleg, SEL, huisartsen wachtposten, kringen van huisartsen)

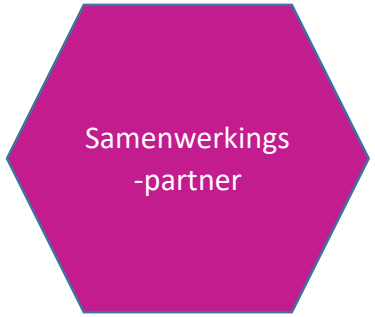

- kent de taak- en verantwoordelijkheidsdomeinen van de partners binnen de huisartsenpraktijk (interprofessioneel handelen)

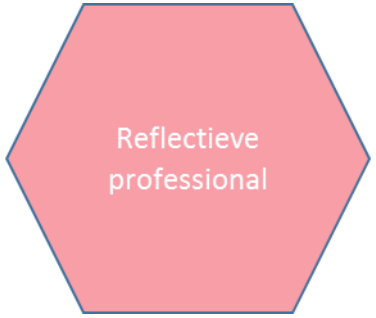

- weet wat evidence-based pratice is, heeft kennis van de richtlijnen van Domus Medica en NHG voor de huisartsgeneeskunde en kan de verpleegkundige diagnostiek toepassen
- kan reflecteren over eigen handelen en een persoonlijke leeragenda hanteren

Canmeds - Leerdoelen

- kan primaire preventie strategieën implementeren in de praktijk (kankerscreening, life style in samenwerking met lokale besturen)

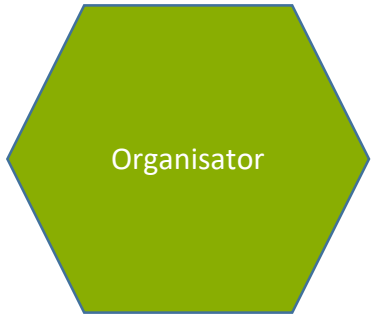

- kan de werking van de praktijk mee organiseren (stockbeheer, organisatie van telefoon verkeer, sterilisatie en hygiëne, vaccinet etc)
- heeft praktische kennis van het informaticasysteem in de praktijk

- heeft inzicht in de sterk en zwakke punten van een huisartspraktijk en kan middels SMART doelstellingen verbetertrajecten initiëren en mee uitvoeren

Opleidingsmodules en onderwijs

	Opleidingsonderdeel	SP	CU	SO
1	Praktijkorganisatie en communicatie	4	16u	100u
2	Gezondheid, preventie en patiënteducatie	4	16u	100u

3	Doelgroep specifieke protocolzorg, zorgplanning, case management en integrated care
	- EBP
	- Verpleegkundige opvolging van
	  - Diabetes
	  - COPD/Astma - Spirometrie – UZA
	  - Cardiovasculair risicomanagement
	  - Ouderenzorg en multimorbiditeit
	  - Beweging – Eet-en gewichtsproblemen
	  - Psychische problemen
	- Facultatief
	  - Cervico-vaginale staalafname
		8	32u	200u

4	**Klinische praktijk - syntheseproject** **Intervisiemomenten**	**15**	**240u** **12u**	**360u** **18u**

Lesprogramma

Universiteit Antwerpen

Domein 1
Praktijkorganisatie en communicatie

1.1 Praktijkorganisatie en de rol van de VPK
HA – prestatie/forfaitaire geneeskunde/rol VIHP
Interprofessioneel samenwerken in gezondheidszorg
1.2 Onthaalfunctie en communicatie in de HA-praktijk
Triage en GDPR
E-health
1.3 Netwerking
Gezondheid- en welzijnsvoorzieningen Tegemoetkomingen
1.4 Deontologie en aansprakelijkheid
Voorafgaande Zorgplanning - Levenseinde – Palliatieve zorg Juridische en deontologische aspecten

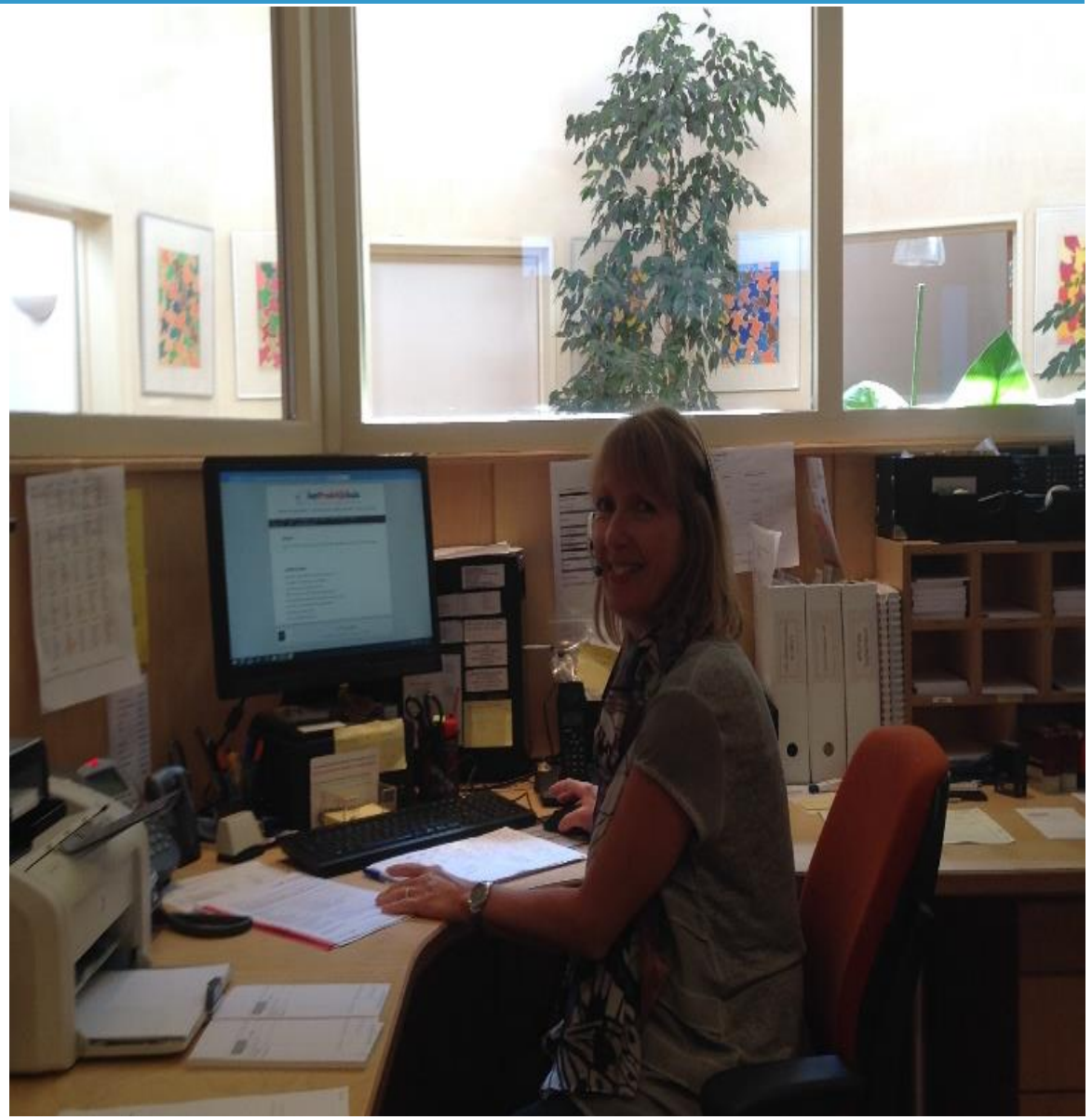

Domein 2 Gezondheid, preventie en patiënteneducuatie

2.1 Gezondheidsbevorderende technieken
Motiverende gespreksvoering
Tip en Trics
2.2 Gebruik van richtlijnen en preventie in de huisartsenpraktijk
Gezondheidsgids DM
VPK preventieconsult
2.3 Projectmanagement gestuurd door verpleegkundigen
Critical incident analyse
Projectmanagement
2.4 Gezondheid en kwetsbaarheid
Gezondheidszorg bij kwetsbare groepen

Domein 3
Doelgroepspecifieke protocolzorg, zorgplanning en case management

3.1 Van EBP via protocolzorg naar verpleegkundig casemanagement
3.2 Verpleegkundig consult – Consultvoering
3.3 Verpleegkundige opvolging van COPD en astma
3.4 Verpleegkundige opvolging van diabetes mellitus
3.5 Eet- en gewichtsproblemen – beweging
3.6 Verpleegkundige opvolging van cardio vasculair risico management
3.7 Verpleegkundige opvolging van ouderengeneeskunde en multimorbiditeit
3.8 Psychische problemen – slapeloosheid – depressie

Domein 4 Klinische praktijk

Klinische praktijk 240 u + syntheseproject
3 Intervisiemomenten
Klinisch portfolio

Profiel instromende student-VIHP

Universiteit Antwerpen

Aantal jaren als bachelor in het werkveld

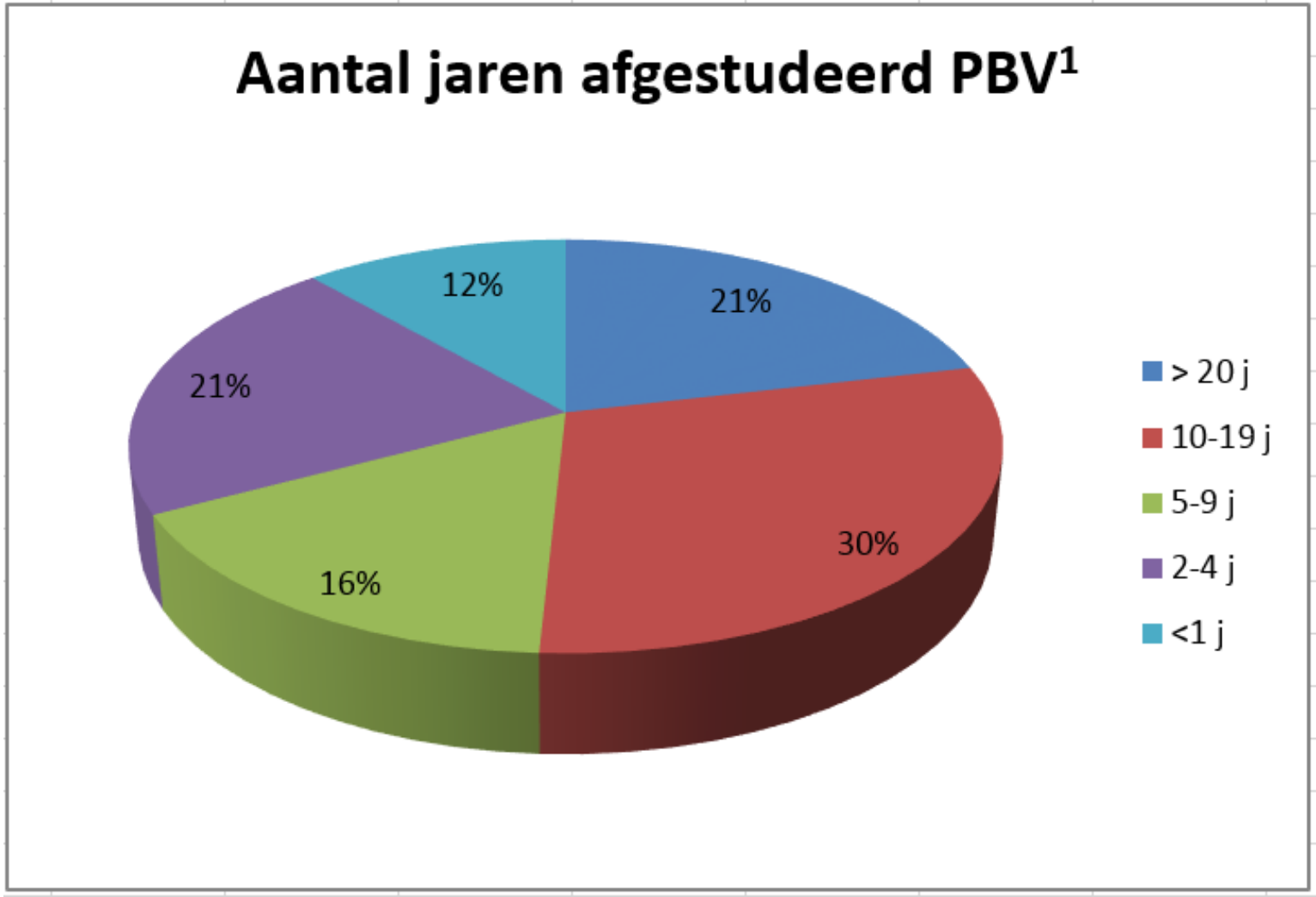

Werkervaring instromende studenten

Medische diensten	Diverse
Cardiochirurgie - Cardiologie	Palliatieve thuiszorg
Geriatrie	Psychiatrische zorg
Heelkunde	Kind en Gezin
Nefrologie	Thuisverpleging zelfstandig - WGK
Oncologie	Wijkgezondheidscentrum
Orthopedie	VIHP
Pneumologie	Woonzorgcentrum
Psychiatrie	Onhaalcentra voor asielzoekers
Radiologie	VIHP - Spanje
Spoed en - intensieve zorgen	Begeleiding kinderen met beperking
Neurologie	Begeleiding verslavingszorg

Aanvullende opleidingen instromende studenten

Bachelor VPK keuzetrajecten geriatrie, pediatrie, psychiatrie, sociale en ziekenhuisverpleegkunde	
Master gerontologie	Postgraduaat Diabeteseducator
Master Verpleegkunde/vroedkunde	Postgraduaat Palliatieve zorg
Bachelor vroedkunde	Postgraduaat cardiologie - ECG
Bachelor ergotherapie	Postgraduaat Oncologie
Banaba zorgmanagement	Postgraduaat Tropische geneeskunde
Banaba spoedgevallen- en intensieve zorgen	Referentieverpleegkunde wondzorg
Banaba Operatieverpleegkunde	Referentieverpleegkundige stomatherapie
Banaba geriatrie	Neurovasculaire zorg
Kaderopleiding nursing	Systeemtherapie
Neurologische zorg	Intercultureel Manager

Takenpakket

VIHP

in de huisartsenpraktijk

Universiteit Antwerpen

Literatuur

Schuerman en Schoenmakers beschrijven in een kwalitatief onderzoek een aantal taken (1)

- Onthaal en administratieve taken
  - (cf. stockbeheer, afspraken met specialisten maken, beheer Vaccinet, organiseren multidisciplinair overleg, …)
- Medisch technische en verpleegtechnische interventies
  - (cf. bloedafname, vaccinatie, assisteren bij kleine ingrepen, eenvoudige technische onderzoek, triage ...)
- Medisch inhoudelijke taken
  - (cf. opvolgen van bepaalde patiënten groepen zoals bijvoorbeeld patiënten met geriatrische syndromen, diabetes en COPD patiënten en het zelfstandig aanpakken van eenvoudige acute medische problemen …).

Schuerman E, Schoenmakers B. Praktijkorganisatie voor dummies. Een leidraad bij de opstart van verpleegkundige zorgen in een huisartsenpraktijk. Huisarts Nu 2014;43:23-6.

Onthaal en administratieve taken

- EMD vervolledigen
  - Antecedenten
  - Risicofactoren
  - Medicatie
  - Verslagen doornemen en relevante info noteren
- SUMEHR voorbereiden

- Telefoonpermanentie - baliewerk
  - afspraken/huisbezoeken plannen
  - consultaties 2-3de lijn plannen
- Triage (telefonisch)
- Raadpleging afrekenen
- ICT optimaliseren

- Stockbeheer
  - Opvolging medisch materiaal
  - Urgentietrousse – medicatie
- Gezondheidspromotiemateriaal
- Beheer Vaccinet
- Sterilisatie

Medisch technische en verpleegtechnische interventies

- Parameters
- Bloednames
- Aderlating
- IM/SC inspuitingen
- Vaccineren
- Assisteren kleine heelkunde
- Hechtingen verwijderen
- Wondzorg

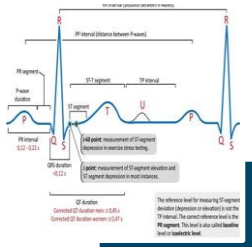

- Preoperatief onderzoek
- ECG
- Spirometrie
- 24u BD monitoring
- Urine-onderzoek

- Cerumen verwijderen
- Cryotherapie
- Cervico-vaginale staal
- Doppler EAI

Medisch inhoudelijke taken

- GMD+ - preventieonderzoek
- Consulten - diverse zorgtrajecten
- Zorgtrajecten diabetes
- Zorgtraject CNI
- INR controle
- Cardiovasculaire risico management
- Opvolging COPD en Astmapatiënten
- Huisbezoeken bij kwetsbare ouderen
  - MMSE
  - Geriatrisch assessment 1e lijn

- Laboresultaten telef meedelen
- Motiverende - educatieve gesprekken
- Anticonceptie- SOA-consulten
- Rookstopbegeleiding
- I-PSS - plasdagboek
- Voorafgaande Zorgplanning

- Coördinatie thuisverpleging
- Organisatie van hulp aan huis bij ouderen of chronisch zieken
- Contacten gezondheid- en welzijnsorganisaties
- Sociale consulten - contacten sociale dienst
- Projectwerking
- Multidisciplinair overleg

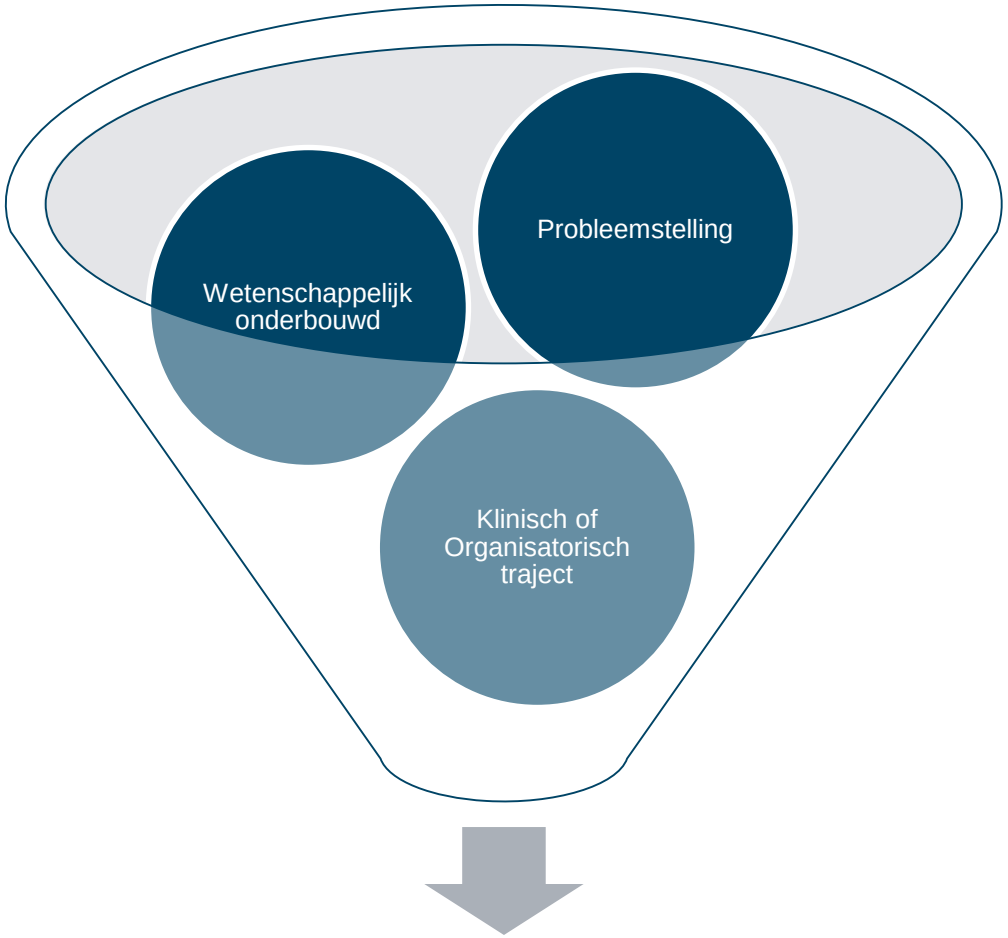

VIHP – syntheseproject

Universiteit Antwerpen

Syntheseproject

- Start vanuit een probleemstelling in de HA-praktijk
- Projectmatige aanpak - aanzet tot antwoord op de probleemstelling wetenschappelijk onderbouwd
- Focus op patiënten en op samenwerking tussen HA en VIHP

Doel: verbetering en borgen van kwaliteit van zorg

- Klinisch traject : relevante klinische richtlijnen worden toegepast in de context van de praktijk

- Organisatorisch traject gebaseerd op een verbetercyclus

Preventie

- Verpleegkundig preventieconsult
- Vaccinatiebeleid
- Preventieconsult SOA - SOI

Preventiefiche Man

VACCINATIES
REISVACCINS

>30j
gewichtscontrole/BMI/buikomtrek : 1x/j

>40j
bloeddrukmeting min. 1x/j

bloedname :
cholesterol : 1x/5j (bij fam belasting 1x/j)
suiker : 1x/j

>45j
algemene medische check up : 1X/5j
EKG
oogdrukcontrole
prostaatonderzoek 1x/j

>50j
stoelgangsonderzoek : 1x/j

>60j
jaarlijks bloedonderzoek
nierfunctie/urine

Preventiefiche vrouw

VACCINATIES
REISVACCINS

>20j
borstonderzoek zelf :maandelijks
borstonderzoek door arts : 1x/j

>25j
uitstrijkje 1x/3j

>30j
gewichtscontrole/BMI/buikomtrek : 1x/j

>40j
bloeddrukmeting min. 1x/j

bloedname :
cholesterol : 1x/5j (bij fam belasting 1x/j)
suiker : 1x/j

>45j
algemene medische check up : 1X/5j
EKG
oogdrukcontrole

>50j
stoelgangsonderzoek : 1x/j

>60j
jaarlijks bloedonderzoek
nierfunctie/urine

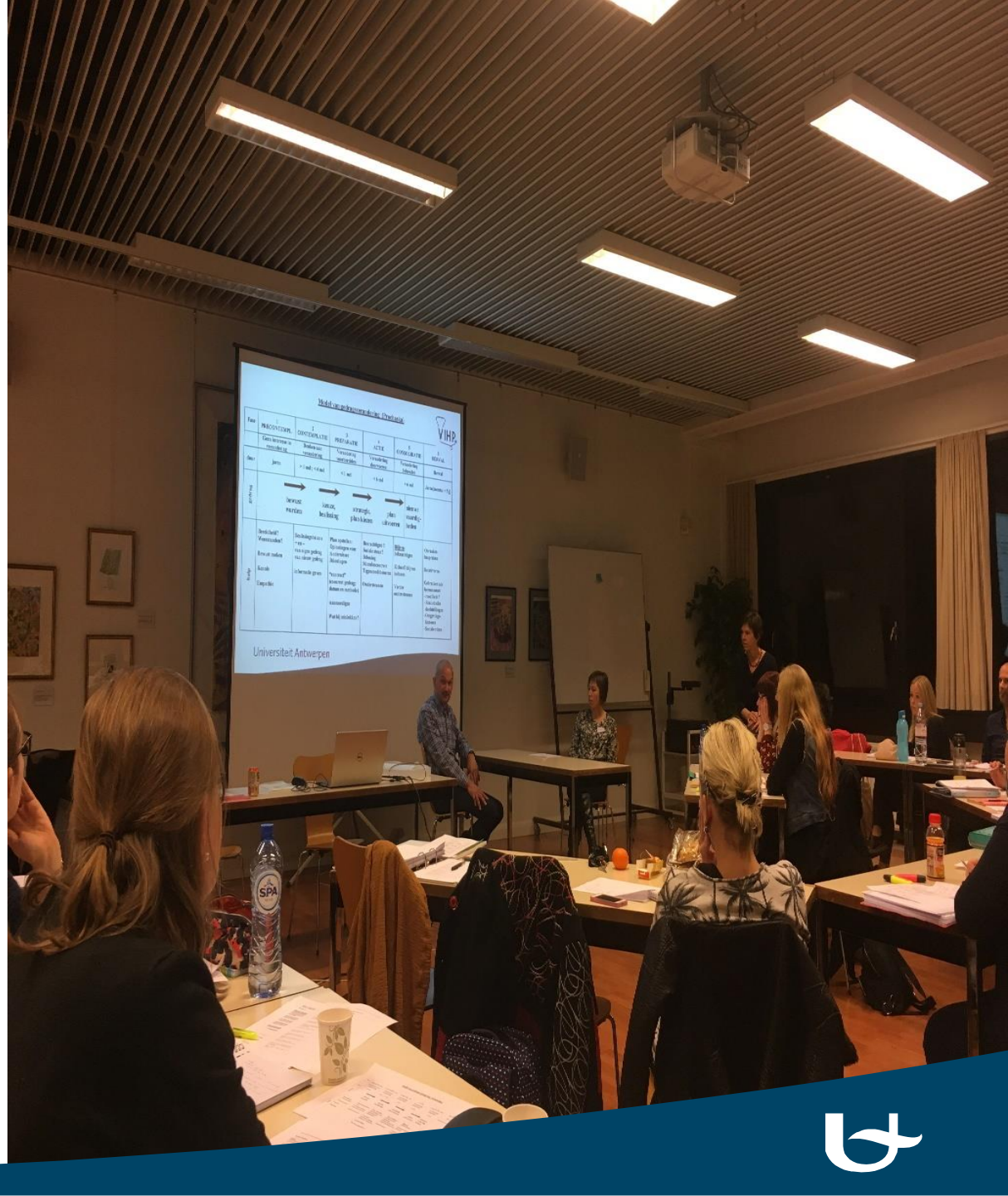

Chronische Zorg

- Kwetsbare ouderen
  - Trajectmanagement d.m.v. huisbezoeken
  - Geriatrisch assessment

- Astma – COPD
  - Spirometrie – educatie rookstopbegeleiding

- CVRM protocol
- INR protocol
- Opvolging orale Vit K Antagonisten

Procedure:

Zonder VIHP

-Bloedafname
-Patiënt belt
-HA deelt INR-waarde mee en past zo nodig medicatiedosis aan
-HA rapporteert in EPD
-HA geeft vervolgafspraak

Met VIHP:

-Bloedafname
-Patiënt belt
-VIHP deelt INR-waarde mee en past zo nodig medicatiedosis aan onder supervisie van HA
-VIHP rapporteert op INR FICHE en in EPD
-VIHP geeft vervolgafspraak
-VIHP geeft patiënt educatie

Educatie

- Werking medicatie
- Therapietrouw
- Kent streefwaarde
- Risico’s
- Interacties
- Koorts en diarree
- Kan dosisadvies interpreteren

Chronische Zorg

- Findrisc integreren

- Diabetesconsult
- Zorgtraject chronische nierinsufficiëntie

Divers

- Verpleegkundig triageconsult
- Sociale kaart – netwerking

Opbouw en verloop van klinische praktijk
Organisatie

Klinische praktijk

1. Match door team klinische praktijk UA
    - CV student
    - Praktijkvoorstelling
    ➔ gesprek

2. Rendez-vous VIHP ‘s en mentoren

3. Begeleidingsgesprekken VPK, HA-mentor en coördinator opleiding

Klinische praktijk

De integratie van een verpleegkundige in een huisartspraktijk vraagt een aantal randvoorwaarden.

- ALLE actoren in de praktijk zijn bereidheid om interprofessioneel samen te werken.
- Als team doelgericht aan de slag gaan om taken en rollen goed te bespreken en vast te leggen in concrete procedures, protocollen, stappenplannen.
- Concreet:
  - de VIHP neemt deel aan het interprofessioneel overleg in de huisartsenpraktijk
  - de VIHP beschikt over een aparte ruimte die mogelijkheid biedt tot individueel patiëntencontact
  - video-opname van een vpk consult wordt besproken met mentor
  - dagelijks overlegmoment zijn tussen de VIHP en stagementor
  - werk- en opleidingsplan opgemaakt tussen de VIHP, mentor en coördinator
  - mentor neemt deel aan de focusgroepen

Uitdagingen

- LOK ‘s en een beroepsorganisatie voor VIHP ‘s
- Praktijkprotocollen inventariseren en delen
- Netwerk verruimen rond patiënt – HA-praktijk
  - Focus momenteel op gezondheidswerkers
  - Netwerk delen met andere VIHP ‘s
- Continuïteit verzekeren …

Integratie van een VIPH

Gedeelde visie alle actoren in HA-praktijk

Groeiproces en een zoektocht

Vertrouwen - Loslaten
Doelgericht samenwerken

Patiëntgericht handelen
Patiënttevredenheid

website: uantwerpen.be/VIHP

Kandidaatstelling – opleidingspraktijk Informatief gesprek

https://www.uantwerpen.be/nl/onderwijs/opleidingsaanbod/verpleegkunde-in-de-huisartspraktijk/aanmelden-opleidingspraktijk/

Aanmelden-inschrijven student – VIHP

https://www.uantwerpen.be/nl/onderwijs/opleidingsaanbod/verpleegkunde-in-de-huisartspraktijk/aanmelden-en-inschrijven/

KMO-portefeuille + Educatief verlof mogelijk

www.uantwerpen.be/viph
Lucky.botteldooren@uantwerpen.be
Vihp@uantwerpen.be

VIHP 's 2017-2018